

Samenvatting

Het college heeft het *Beleids- en uitvoeringsplan maatschappelijke ondersteuning gemeente Maastricht 2024-2026* voorgelegd aan de gemeenteraad. Dit plan beschrijft hoe wij de in het *regionaal beleidsplan maatschappelijke ondersteuning Maastricht-Heuvelland 2023-2026* bepaalde resultaten, aangevuld met de lokale ambities vanuit de Sociale Visie 2040 en het Coalitieakkoord 2022-2026, in Maastricht willen bereiken. Om ondersteuning ook in de toekomst veilig te stellen voor onze meest kwetsbare inwoners, ligt in dit plan de focus op het verder versterken en vergroten van de sociale basis in onze stad. Beschreven wordt welke activiteiten de gemeente vanuit de Wmo inzet die hieraan bij dragen. Daarnaast laten we zien wat onze inwoners merken van deze inspanningen. Het plan is mede tot stand gekomen op basis van advisering door de Onafhankelijke Adviesraad Maastricht.

Wij geven uitvoering aan de motie 'Uitvoeringsplan Wmo als raadsvoorstel naar de raad'. Het beleids- en uitvoeringsplan wordt nu voorgelegd aan de gemeenteraad ter besluitvorming in juni 2024.

Beslispunten

1. Bijgevoegd raadsvoorstel voor te leggen aan de raad, waarin wordt voorgesteld het Beleids- en uitvoeringsplan maatschappelijke ondersteuning gemeente Maastricht 2024-2026 vast te stellen.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 23 mei 2024:

Confrom.

1. Aanleiding

In april 2023 heeft de gemeenteraad van Maastricht het [Beleidsplan maatschappelijke ondersteuning 2023-2026 Maastricht-Heuvelland](#) vastgesteld. Dit regionaal beleidsplan is nu uitgewerkt in een lokaal beleids- en uitvoeringsplan. Daarin beschrijven we hoe wij de in het regionaal beleidsplan bepaalde resultaten in Maastricht willen bereiken in de periode 2024 tot en met 2026. Ook beschrijven we wat onze inwoners gaan merken van onze inspanningen. Bij opstellen van dit beleids- en uitvoeringsplan is gebruik gemaakt van de ontwikkelrichting voor de stad die de raad heeft vastgesteld in de *Sociale Visie Maastricht 2040 “van vangnet naar trampoline”* en de ambities uit het *Coalitieakkoord 2022-2026 “Maastricht, stad van verbondenheid”*.

Via het besluitvormingsproces rond dit beleids- en uitvoeringsplan geven wij uitvoering aan de motie '[Uitvoeringsplan Wmo als raadsvoorstel naar de raad](#)'. Het beleids- en uitvoeringsplan wordt via dit besluit voorgelegd aan het college. Het college biedt op haar beurt, conform de motie, het beleids- en uitvoeringsplan aan de gemeenteraad aan.

2. Context

De Wmo 2015 heeft als belangrijkste doel dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen en kunnen deelnemen aan het dagelijkse leven. We zien dat we ons momenteel in een tijdgewricht bevinden waarin we merken dat niet alle ondersteuning en zorg beschikbaar is. De verbinding tussen formele voorzieningen en informele netwerken wordt belangrijker en gemeenten zijn meer dan voorheen een partner in een groter geheel. Om de schaarse middelen die ons ter beschikking staan in geld en menskracht zo eerlijk mogelijk te verdelen, zijn het versterken van de inwoner en zijn leefwereld het uitgangspunt van ons regionaal Wmo-beleid en ons lokaal beleids- en uitvoeringsplan. We richten ons hierbij met name op het versterken van de sociale basis in de stad.

Eerder vastgesteld beleid

We hebben onze opgaven al vastgelegd in de *Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht Heuvelland 2022* en het in april 2023 vastgestelde *Beleidsplan maatschappelijke ondersteuning 2023-2026 Maastricht-Heuvelland*. In tegenstelling tot de *Toekomstagenda Sociaal Domein* is er in het nieuwe beleidsplan voor gekozen het Wmo-beleid apart vast te leggen. We doen dit ook bij o.a. Jeugd, de Participatiewet en het beleid van asiel tot integratie. Dit geeft ons de mogelijkheid meer de focus te leggen op de realisatie van de Wmo-opgaven. Ook geeft deze keuze ons de mogelijkheid tot het opzetten en uitvoeren van gerichte evaluatie, waarin we onderzoeken of we de in het beleidsplan en uitvoeringsplan genoemde intenties ook daadwerkelijk waarmaken. Daarbij zorgen wij uiteraard voor verbinding en samenhang binnen het Sociaal Domein. Deze verbinding leggen we doordat we gezamenlijk toewerken naar de in de door de raad vastgestelde *Sociale Visie 2040* visie, doelen en leidende principes.

Kaders

- [Coalitieakkoord 2022-2026 “Maastricht, stad van verbondenheid”](#)
- [Sociale Visie Maastricht 2040 “Van vangnet naar trampoline”](#)
- [Wet maatschappelijke ondersteuning 2015](#)
- [Beleidsplan maatschappelijke ondersteuning 2023-2026 Maastricht-Heuvelland](#)
- [Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Maastricht 2020](#)
- [Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Maastricht 2019](#)

3. Gewenste situatie

Voor de komende periode continueren we grotendeels de **bestaande uitvoeringspraktijk**. Op twee punten willen we binnen deze bestaande uitvoeringspraktijk een doorontwikkeling doormaken:

- In de eerste plaats denken we dat de *toegevoegde waarde van de gemeentelijke Wmo-consulenten nog groter* kan worden door hun expertise en inzet te verknopen met de gebiedsgerichte netwerken die we zien ontstaan in de uitvoeringspraktijk van onze (samenwerkende) strategische partners.
- Ten tweede voelen we een urgente opgave om de problematiek van de *wachlijst voor Hulp bij het Huishouden* zo goed mogelijk op te lossen.

Naast deze verbeteringen van de bestaande uitvoeringspraktijk willen we een aantal zaken **extra aandacht** geven.

- Geconfronteerd met het gegeven dat vanwege schaarste van zorgpersoneel in de nabije toekomst een groter beroep zal worden gedaan op *vrijwilligers en mantelzorgers*, intensiveren we de gemeentelijke ondersteuning van deze groepen.
- Met een intensievere *samenwerking tussen het sociaal domein en de eerstelijns zorg* dragen we verder bij aan een toekomstbestendig stelsel.
- Ook zetten we in op het bestrijden van *eenzaamheid* en geven we een impuls aan *ontmoeting* in die wijken waar deze niet vanzelf tot stand komt.
- Daarnaast nodigen we inwoners uit zichzelf meer te oriënteren op *de manier waarop zij oud willen worden* en wat ze kunnen doen om daarin zelf stappen te zetten.
- Voor onze meest kwetsbare inwoners, tenslotte, versterken we onze aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties en creëren we enkele *nieuwe voorzieningen voor een beschermd thuis*.

Beleidskeuzes 2024-2026

Tijdens de looptijd van dit beleids- en uitvoeringsplan hebben 8 thema's prioriteit. Dit naast het uitvoeren van de bestaande uitvoeringspraktijk en voortbouwend op de stevige basis die we de afgelopen jaren hebben gelegd via onder andere het programma DSD. We kunnen hierbij weer naar buiten kijken, omdat we onze interne organisatie ver op orde hebben.

We kiezen voor 8 thema's vanwege de volgende redenen:

1. Beschikbare data

We zien in onderzoeksgegevens van het CBS, de GGD en buurtpeiling dat onze stad op een aantal thema's niet goed scoort of dat een aantal thema's onze inwoners zorgen baren. Denk hierbij aan thema's als eenzaamheid, digitale vaardigheden, binding met de samenleving en ontmoeting.

2. Veranderende rol van de overheid

We zien dat we in een tijd waarin geld en menskracht schaars zijn en de vraag naar ondersteuning en zorg onverminderd hoog is, we als gemeente de beweging maken van *controleur op afstand* naar *partner in de wijken*. Dit is een zoektocht die we al zijn aangegaan en die we de komend 2 1/2 jaar verder willen vormgeven met onze partners in de stad én met onze inwoners. Wat betekent 'partnerschap' en hoe geven we de samenwerking met het zorgdomein vorm, zijn twee onderwerpen die nu actueel zijn.

3. Beschikbaarheid zorg neemt af en digitaliseert

We zien ook dat onze inwoners zelf meer voorbereid moeten zijn op een toekomst waarin ondersteuning en zorg vooral in het eigen netwerk gevonden moet worden en digitale vaardigheden noodzaak gaan zijn om nog toegang te hebben tot diensten en informatie. Dit omdat menskracht simpelweg niet meer voorhanden is. Voorbereid zijn op de toekomst is een steeds belangrijker onderwerp.

Prioritaire thema's

De onderstaande thema's pakken we in de periode 2024-2026 met extra inzet op, als toevoeging op de bestaande uitvoeringspraktijk.

Thema	Toelichting
1 Mantelzorg en vrijwilligerswerk ondersteunen	Omdat we zien dat Maastricht relatief weinig vrijwilligers en mantelzorgers kent en we weten dat deze vorm van elkaar ondersteunen steeds belangrijker zal worden, zien we het belang van ondersteunen bij het combineren van werk, zorg en vrije tijd. Inzet is om zowel overbelasting te voorkomen als ook om inwoners die nog niet actief zijn als vrijwilliger te verleiden om dit wél te aan doen.

2	Eenzaamheid bestrijden	Omdat we zien dat relatief veel inwoners aangeven zich eenzaam te voelen en de negatieve gevolgen hiervan veel impact hebben op de kwaliteit van leven van onze inwoners.
3	Mogelijkheden tot ontmoeting verbeteren	Omdat we zien dat inwoners hier waarde aan hechten en we een rol voor de lokale overheid zien weggelegd bij het stimuleren van ontmoeting tussen mensen en groepen mensen.
4	Toekomstbestendig thuis in eigen buurt	Zodat mensen zijn voorbereid op gezond ouder worden en hun huis, woonomgeving en netwerk op orde hebben.
5	Partnerschap	Omdat we zien dat énkél door als lokale overheid samen te werken met partners en inwoners in de stad, we sámen het stelsel van ondersteuning en zorg toekomstbestendig houden.
6	Wachlijst Hulp bij het Huishouden aanpakken	Omdat dit op dit moment een prangend probleem is vanwege de arbeidsmarktkrapte en toenemende vraag naar ondersteuning.
7	Bieden van Beschermd Thuis	Omdat we ook voor onze meest kwetsbare inwoners een prettige, veilige leefomgeving willen bieden, met perspectief op een betere kwaliteit van leven.
8	Samenwerking zorgdomein en sociaal domein	Omdat (vanuit het IZA) de noodzaak om ook met zorgkantoren en zorgsector te gaan samenwerken op dit moment zeer hoog is. Vanwege de prioritering is besloten dat regie nodig is in de vorm van een programmamanager IZA en de projectleider GALA.

Deze thema's zijn ten dele al opgepakt, bijvoorbeeld in de 'lokale aanpak eenzaamheid' en het 'bieden van beschermd thuis'. Dit intensiveren we. Sommige ontwikkelingen zijn nieuw en voegen we toe aan onze bestaande praktijk, bijvoorbeeld het thema 'toekomstbestendig thuis in eigen buurt'.

Gebiedsgerichte inzet

Er zijn een aantal wijken in Maastricht waar een grote vraag naar maatschappelijke ondersteuning bestaat. We zien dit terug in ons dashboard Wmo. We gaan ervan uit dat in deze gebieden voor onze inwoners veel te winnen valt door een meer integrale, collectieve aanpak. Gedurende de looptijd van dit beleids- en uitvoeringsplan focussen we ons op een aantal wijken waar we zien dat kansen liggen om aan te kunnen sluiten bij ontwikkelingen die in gang zijn gezet.

1. We haken in **Pottenberg** en **Nazareth** aan bij de veerkrachtige wijkenbenadering en onderzoeken op welke manier de expertise en inzet van de gemeentelijke Wmo-consulenten van toegevoegde waarde kan zijn.
2. Daarnaast sluiten we aan bij ontwikkelingen in de stad die door partners al in gang zijn gezet vanuit de samenwerking tussen het sociaal domein en de (eerstelijns-)zorg. In de wijken **Amby**, **Malberg** en **Daalhof** hebben partners als ZIO en het samenwerkingsverband rondom het 'Deltaplan Wonen, welzijn en (minder) zorg in de buurt' de handen uit de mouwen

gestoken. Deelname van de gemeente kan niet achterblijven, dus zoeken we naar mogelijkheden om mee te bewegen. In het beleids- en uitvoeringsplan beloven we *dát* we dit doen, het *hoe* is iets dat we samen met partners gaan ontdekken.

Voor meer inhoudelijke informatie wordt verwezen naar bijgevoegd beleids- en uitvoeringsplan.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

De totale aanpak in het Sociaal Domein Maastricht, waaronder de Wmo2015, is gericht op duurzaamheid en het realiseren van een gezondere samenleving waarin inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen zijn en blijven.

5. Effect op de openbare ruimte

Niet van toepassing.

6. Personeel en organisatie

Om de in het beleids- en uitvoeringsplan genoemde ambities volledig te kunnen uitvoeren is de verwachting dat extra personele inzet nodig is. De huidige uitvoeringspraktijk biedt nog enigszins mogelijkheden tot herschikking van taken. Maar wanneer we geen bestaande diensten en voorzieningen willen afschalen, is opschaling van formatie wellicht nodig. In de paragraaf financiën wordt op dekking hiervan dieper ingegaan.

Gezien de krapte op de arbeidsmarkt is er mogelijk impact op het kunnen uitvoeren van maatregelen die in het beleids- en uitvoeringsplan staan genoemd. Dit wanneer openstaande vacatures niet kunnen worden ingevuld, of worden ingevuld met medewerkers die zich nog de juiste kennis, vaardigheden en competenties eigen moeten maken.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

Niet van toepassing.

8. Financiën

Voor de realisatie van dit beleids- en uitvoeringsplan staan de middelen uit de vastgestelde meerjarenbegroting ter beschikking. Deze worden in onderstaande tabel weergegeven. In deze budgetten zijn op alle prioritaire thema's reeds middelen voorzien. Daarnaast verwachten we in deze periode extra middelen vanuit de regelingen IZA en GALA te kunnen inzetten. Middels de reguliere P&C-cyclus wordt gestuurd op een optimale verdeling van de beschikbare middelen binnen programma 6 in de vastgestelde meerjarenbegroting, voor de in dit beleids- en uitvoeringsplan vastgelegde speerpunten.

Taakveld	Begroting (x mln., lasten en baten gesaldeerd, incl. btw)	2024	2025	2026	
6.1	<i>Samenkracht en burgerparticipatie*</i>	Buurtgericht werken	0,959	0,416	0,423
		Mantelzorg	1,059	1,059	1,059
		Preventie	1,005	1,005	1,005
		Sociaal Cultureel Werk, Algemeen Maatschappelijk Werk, wijkopbouw	5,318	3,908	3,158
		Vrijwilligers participatie	2,292	2,225	2,148
		6.2	<i>Wijkteams</i>	Clientondersteuning	1,361
6.6	<i>Maatwerk voorzieningen Wmo</i>	Advies, preventie, voegsignalering, Veilig Thuis, huiselijk geweld, inloop GGZ	1,521	1,521	1,521
		Rolstoelen	1,219	1,219	1,219
		Woningaanpassingen	1,543	1,544	1,545
6.71A	<i>Maatwerk dienstverlening 18+</i>	Vervoer	4,062	4,103	4,103
6.71B		Huishoudelijke verzorging	15,080	15,214	13,436
6.71C		Individuele begeleiding	12,494	12,494	12,494
6.81A	<i>Beschermd wonen (WMO)</i>	Groepsbegeleiding	5,004	5,004	5,004
		Beschermd wonen Regio BWMH	10,273	10,326	10,043
6.81B	<i>Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)</i>	Mutaties reserves	0,346	0,329	0,311
		Maatschappelijke opvang Regio MHMO	4,666	4,666	4,666
		Vangnet GGD, Woonbegeleiding OGGZ, WvGGZ	0,594	0,594	0,594
		Vrouwenopvang, huiselijk geweld regio MHVO	2,857	2,857	2,498
7.1	<i>Volksgesondheid</i>	Mutaties reserves	0,039	0,039	0,039
		Jeugdgezondheidszorg, Openbare gezondheidszorg, Preventieprogramma's, gezondheidsbevordering.	8,770	8,909	8,830
TOTAAL			€ 80,5	€ 78,8	€ 75,5

* exclusief gelden t.b.v. toezicht op en handhaving van de kw aliteit van de kinderopvang en peuterspeelzalen, noodopvang vluchtelingen, vreemdelingenbeleid

N.B. Over het algemeen hebben we hier te maken met diensten die zijn vrijgesteld van btw en waarbij het recht op btw -compensatie is uitgesloten. Daar waar incidenteel wel sprake is van btw, wordt dit binnen de dekking opgevangen.

N.B. Per saldo is er sprake van aflopende bestedingsruimte. De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn de afloop van het energienoodfonds, de taakstelling ten aanzien van de sociale basis en de invoering van een nieuwe eigenbijdrage-systematiek Wmo per 1 januari 2026.

Collegevoorstel

9. Aanbestedingen

Niet van toepassing.

10. Participatie tot heden

Gemeenteraad

In de domeinvergadering Sociaal van 2 april 2024 is tijdens een oordeelsvormende bijeenkomst een presentatie verzorgd over het beleids- en uitvoeringsplan. De input vanuit deze bijeenkomst is meegenomen in het nu voorliggende beleids- en uitvoeringsplan.

Onafhankelijk Adviesraad Maastricht

De Onafhankelijk Adviesraad Maastricht heeft actief meegedacht in het traject om te komen tot een beleids- en uitvoeringsplan. Op 23 augustus 2023 heeft de Adviesraad het college voorzien van een schriftelijk advies. Dit advies is geëvalueerd en heeft geleid tot bijgevoegd concept-reactie richting de adviesraden. In deze reactie wordt aangegeven op welke manier de input van de Adviesraad wordt meegenomen in het beleids- en uitvoeringsplan en/of het vervolgtraject. Op 20 maart 2024 en op 23 mei 2024 heeft bestuurlijk overleg plaatsgevonden met de Adviesraad over het beleids- en uitvoeringsplan 'in wording'. We blijven ook na dit proces met elkaar in gesprek over ondersteuning en zorg voor onze inwoners.

11. Voorstel

1. Bijgevoegd raadsvoorstel voor te leggen aan de raad waarin de raad wordt voorgesteld het Beleids- en uitvoeringsplan maatschappelijke ondersteuning gemeente Maastricht 2024-2026 vast te stellen.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Bij de totstandkoming van dit beleids- en uitvoeringsplan geven wij uitvoering aan de motie '[Uitvoeringsplan Wmo als raadsvoorstel naar de raad](#)'. De definitieve versie van het beleids- en uitvoeringsplan wordt via dit voorstel voor vaststelling voorgelegd aan het college. Het college besluit of het plan ter besluitvorming wordt aangeboden de gemeenteraad voor bespreking in de domeinvergadering van 4 juni 2024.

Het tijdspad is als volgt:

Activiteit	Datum
Voorgestelde aanpak beleids- en uitvoeringsplan in domeinvergadering Sociaal (presentatie is bijgevoegd)	2 april 2024

Besluitvorming college over definitief concept beleids- en uitvoeringsplan	21 mei 2024
Vorbereiden besluitvorming domeinvergadering Sociaal	4 juni 2024
Besluitvorming gemeenteraad	18 juni 2024

Evaluatie

Het beleids- en uitvoeringsplan wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van het college. We betrekken de raad op de volgende manieren bij de voortgang:

- Via een jaarlijkse informatiebijeenkomst in de Domeinvergadering Sociaal
- Via de raadsinformatiebrief Sociaal Domein bij relevante ontwikkelingen
- Via de P&C-producten